

HRVATSKI *glasnik*

XXXV. godina, 21. broj

22. svibnja 2025.

cijena 300 Ft

Opraštanje Krležinih maturanata

FOTO: BRANKA PAVIĆ BLAŽETIN

7. stranica

„Mađarski književni spomenici
od Alpa do Jadrana”

9. stranica

„Hrvatski kalendar 2025.”
predstavljen u Nardi

11. stranica

Važna obljetnica i za nas Hrvate

15. stranica

Naše dijete

Nedavno je Neprofitno poduzeće za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica” proslavilo 25 godina svojega postojanja. Lijepo su to godine u čovjekovu životu pa isto tako i u životu jednoga poduzeća koje služi malobrojnoj hrvatskoj zajednici. Croatičina je vizija ponajprije informirati tu zajednicu na njezinu materinskom hrvatskom jeziku, a svi smo načisto s time da se duhovna „građevina” hrvatske samobitnosti temelji na njegovanju hrvatskoga jezika, kulture i tradicija. Croatica je „naše dijete”, utemeljile su je krovne organizacije Hrvata u Mađarskoj – Hrvatska državna samouprava i Savez Hrvata u Mađarskoj – u želji da skrbi o hrvatskoj riječi u izdavaštvu i medijima te da služi hrvatskoj zajednici. S Croaticom je hrvatska zajednica dobila svoj vlastiti glas koji se čuo, odnosno i danas čuje u svojem krugu i u cijelom javnom prostoru. Croatica je „naše dijete”, dijete naše hrvatske zajednice koju treba hraniti, odgajati u takvu duhu da odraste u zdravoga čovjeka. Tako će postati vrijedan član svoje zajednice, odnosno služiti svojoj zajednici. To se „dijete” tijekom 25 godina postupno razvijalo uz pomoć cijele zajednice, odnosno njezinih odgajatelja – ravnatelja, urednika, djelatnika, čitatelja, slušatelja i gledatelja. Odrasla je u hrvatskom duhu, upijala u sebe hrvatsku materinsku riječ u svakom svojem koraku. „Dijete” po imenu Croatica danas je odrasla osoba od 25 godina, koja na različite načine širi dragocjenu hrvatsku pisanu riječ preko tiska – Hrvatskoga glasnika, Hrvatskoga kalendara, hrvatskih knjiga – te govornu riječ preko Radija Croatice, Croatica TV-a, mrežnih stranica, društvenih mreža i ne u zadnjem redu preko svojih djelatnika koji na terenu gotovo svakodnevno komuniciraju s raznim mjesnim hrvatskim zajednicama. To „dijete” tijekom 25 godina imala sam priliku i sama odgajati i nadam se da sam, kao i moji kolege i kolegice, doprinijela njegovu zdravom odrastanju. Nekolicina njih nažalost više nije među nama, ali Croatica kao svako dijete nosi u sebi njihove vrijednosti, sve ono čime su oni doprinijeli njezinu razvoju. Dvadeset i pet svijeća neka gori na Croatičinu rođendanu u želji da „naše dijete” još dugo živi i njeguje našu hrvatsku riječ, hrvatsku kulturu i tradicije.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Europski parlament donio je Direktivu o transparentnosti plaća čija bi primjena trebala pomoći u borbi protiv platne diskriminacije.”

„Gdje svatko isto razmišlja, nitko mnogo ne razmišlja”, napisao je Rumi. Palo mi je to na pamet dok sam slušala kako se živi i kolika su mjesečna primanja mađarskih građana, pa i hrvatskih, kolike su mirovine najugroženijih građana, koje su profesije bolje plaćene i isplativije... Zato se učenicima savjetuje da biraju upravo te profesije, a ne druge.

U siječnju 2025. prosječna bruto plaća zaposlenih s punim radnim vremenom u Mađarskoj iznosila je 668 100 forinti, dok je prosječna neto plaća, uzimajući u obzir porezne olakšice, iznosila 459 000 forinti. Prosječna bruto plaća porasla je za 10,4 %, prosječna neto plaća za 10,2 %, a realna plaća za 4,6 % u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Medijan bruto plaće iznosio je 539 500, a medijan neto plaće 373 600 forinti, što je u oba slučaja 9,3 % više nego u istom razdoblju prošle godine. Često me moji u obitelji i prijatelji pitaju zašto ja govorim o bruto plaći i kakve veze bruto plaća ima sa stvarnim primanjima. Ona je samo nanescena kozmetika.

Što znače ove brojke i tko ima takva mjesečna primanja? To je prosjek. U njemu su i plaće najbolje plaćenih menadžera i političara. Ove potonje zakonom su povezane s prosječnom bruto plaćom, koja se množi i do četiri i pol puta. Tako zastupnik u parlamentu ima osnovna mjesečna primanja koja se mijenjaju u skladu s promjenom bruto prosječne plaće, kao i gradonačelnici, načelnici, župani, članovi raznih državnih tijela, kuratorija, zaklada... Oni koji rade na više radnih mjesta i oni koji rade uz mirovinu imaju više. Ali nemaju svi ni priliku ni volju za to ili im jedno radno mjesto svojim obimom posla ne ostavlja sate za drugo.

Frapantna je činjenica koliko su danas nisko plaćeni ljudi s visokom stručnom

spremom i završenim fakultetima, koji rade za iznos niži od prosječne bruto plaće na pozicijama na kojima treba imati izvršenu visoku stručnu spremu.

Europski parlament donio je Direktivu o transparentnosti plaća čija bi primjena trebala pomoći u borbi protiv platne diskriminacije. Po njoj bi poslodavci bili obavezni objaviti platne razrede u oglasu za posao, što mnogi izbjegavaju. Nakon implementiranja direktive u nacionalna zakonodavstva budućim zaposlenicima moraju se dati informacije o rasponu plaće koja se isplaćuje za njihovu poziciju kao i kriteriji koji se primjenjuju za povećanje plaće i napredovanje. Zaposlenici će moći od poslodavaca tražiti podatke koliko zarađuju radnici koji obavljaju isti ili sličan posao bez obzira na to koliko je veliko poduzeće. Prema direktivi radnici koji su neopravdano primali manju plaću imaju pravo na puni povrat zaostalih plaća i povezanih bonusa. Zakon kaže da poslodavac, a ne radnik, mora dokazati transparentnost u plaćanju. Za one koji budu kršili nova pravila predviđene su i kazne, ali one nisu propisane na razini EU-a.

Iako je mađarsko gospodarstvo 2024. godine ostvarilo znatno lošije rezultate od očekivanih – umjesto planiranih 4 % BDP je porastao tek za 0,5 % – plaće su i prošle godine snažno rasle. Prosječna bruto plaća na državnoj razini porasla je prošle godine za 13,2 %. To automatski znači i povećanje plaća parlamentarnih zastupnika. Naime, izmjenom zakona iz 2018. godine zastupničke su plaće povezane s prosječnom bruto plaćom iz prethodne godine, pa im se time povećanje primanja događa automatski. To je dobra praksa koja bi trebala biti primjenjivana na sve ostale zaposlenike u svim sferama.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

O visokom obrazovanju na sjednici Mađarskog parlamenta

Na sjednici Mađarskog parlamenta održanoj 29. travnja 2025. godine kao narodnosna točka dnevnog reda razmatran je prijedlog zakona pod brojem T/11622 o izmjenama zakona iz područja visokog obrazovanja, kulture, inovacija i srodnih zakona.

Tijekom opće rasprave o prijedlogu zakona mišljenje Odbora za narodnosti Mađarskog parlamenta iznijela je – kao izjaviteljica koju je imenovao Odbor – glasnogovornica Slovenaca u Mađarskom parlamentu i zamjenica predsjednika Odbora za narodnosti Erika Kiss Köles.

U svojem izlaganju zastupnica je istaknula kako predsjednici narodnosnih samouprava te članovi Odbora za narodnosti s posebnim zanimanjem prate sve izmjene zakona koje se tiču javnog obrazovanja, ali i one koje utječu na budućnost visokog obrazovanja – što je od posebne važnosti i za same narodnosne zajednice.

Kao i svakoj zajednici, i narodnosnim zajednicama koje žive u Mađarskoj sigurnost i stabilnost osigurava prisutnost visokoobrazovanih stručnjaka koji djeluju u korist svojih zajednica. Takvi stručnjaci ne sudjeluju samo u javnom obrazovanju – u predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom odgoju – nego je njihova uloga jednako važna u medijima, ustanovama javnih zbirki i muzejima, javnoj upravi, različitim područjima gospodarstva te u umjetničkom obrazovanju.

Upravljanje jednom zajednicom i doprinos njezinu razvoju moguć je samo uz pomoć svestrano obrazovanih i visoko kompetentnih ljudi. Već desetljećima nacionalne manjine teže tomu da unutar 13 autohtonih

Glasnogovornica Slovenaca u Mađarskom parlamentu

narodnosnih zajednica Mađarske bude što više visokoobrazovanih i znanstveno kvalificiranih osoba.

Prijedlog zakona uključuje i odredbe koje se odnose na visoko obrazovanje, omogućujući izjednačavanje stranih znanstvenih stupnjeva s domaćima, slično kao kod inozemnih svjedodžbi i diploma. Ta mjera pridonosi međunarodnoj mobilnosti u visokom obrazovanju i prepoznatljivosti

znanstvenih postignuća. Izjednačavanje stranih i domaćih doktorata ukida potrebu za tzv. nostrifikacijskim postupkom, čime se izbjegavaju često dugotrajne, iscrpljujuće i birokratske procedure priznavanja stranih diploma.

Narodnosne zajednice često se suočavaju s izazovima poput nedostatka nastavnika s odgovarajućom kvalifikacijom za poučavanje materinskog jezika. Ova zakonska izmjena omogućuje da osobe koje su u zemlji izdavateljici svojih diploma kvalificirane i ovlaštene za poučavanje službenog jezika te zemlje u osnovnim, srednjim i visokoškolskim ustanovama ili akreditiranim centrima za jezičnu edukaciju, nakon priznavanja diplome, mogu taj jezik predavati i u Mađarskoj – kao strani ili manjinski jezik – u istim vrstama obrazovnih institucija.

Vrijednost njihove diplome može uvelike pridonijeti osiguravanju kvalitetne nastave jezika za sve učenike, studente i polaznike obrazovanja. U današnjem svijetu poznavanje jezika postalo je ključna kompetencija – bilo za nastavak školovanja, zapošljavanje, komunikaciju ili međunarodne odnose.

Stoga Odbor za narodnosti Mađarskog parlamenta podržava usvajanje ovoga prijedloga zakona na plenarnoj sjednici.

Branka Pavić Blažetin

Foto: Tiskovni ured Mađarskog parlamenta

Kemed – 35 milijuna forinti za obnovu crkve Uznesenja Blažene Djevice Marije

Državni tajnik za odnose s vjerskim i narodnosnim zajednicama Ureda predsjednika Vlade Miklós Soltész s parlamentarnim zastupnikom Jánosom Hargitaijem 1. travnja posjetio je župni ured u Kemedu. Dočekali su ih predstavnici Njemačke samouprave Kameda, koja je dobila potporu u iznosu od 35 milijuna forinti za obnovu unutrašnjosti crkve.

Osim toga župna zajednica Kameda pridonosi ostvarivanju projekta s dodatnih približno 1,5 milijuna forinti kako bi se planirana investicija u potpunosti mogla ostvariti.

Tehnički sadržaj projekta uključuje uklanjanje žbuke na donjem dijelu zidova i na vlažnim i trošnim površinama unutar crkve (do visine od oko 1,5 m), završetak električnih instalacija te ugradnju instalacija u zidove na svim mjestima. Dio ispod i iznad pjevališta također će dobiti novu rasvjetu, pri čemu će kip anđela uz ispovjedaonicu zasjati u posebnom svjetlu. Tijekom radova brod i svetište crkve bit će potpuno obojeni, čime će crkva iznutra ponovno zasjati u svojem nekadašnjem sjaju.

U Kemedu

Državnog tajnika Miklósa Soltésza i parlamentarnog zastupnika Jánosa Hargitaija u svetištu su dočekali župnik István Bukovics, načelnica Kameda Márta Jakab, predsjednica Njemačke samouprave Kameda Eszter Schleicher te upravitelj crkve Gábor Endre Biki.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Miklós Soltész (Facebook)

„Od Matoša, preko Benešića do Gardaša i dalje...”

U sklopu obilježavanja 125. obljetnice Društva hrvatskih književnika i IX. Dana Antuna Gustava Matoša Društvo hrvatskih književnika, Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski, priredilo je program pod nazivom „Od Matoša, preko Benešića do Gardaša i dalje...”.

U sklopu programa održano je predstavljanje manifestacija i izdanja DHK-a – Ogranak slavonsko-baranjsko-srijemski, kao i suradnja sa Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata iz Subotice, Društvom hrvatskih književnika Herceg Bosne iz Mostara te tvrtkom Croatia Kft. iz Budimpešte.

Program je vodio dopredsjednik Društva hrvatskih književnika Mirko Čurić, koji je najavio ovogodišnja izdanja tradicionalnih manifestacija: Dani Antuna Gustava Matoša, Đakovački susreti hrvatskih književnih kritičara te književne nagrade koje nose imena hrvatskih književnih velika – Antuna Gustava Matoša, Julija Benešića i Ante Gardaša.

Pozdravne riječi uputio je v. d. ravnatelja Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata Josip Bako, dok je Klara Dulić Ševčić iz iste institucije govorila o izdanjima Zavoda – knjigama, časopisima, manifestacijama i književnim nagradama.

Ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrin govorila je o uspješnoj suradnji s DHK-ovim Ogrankom slavonsko-baranjsko-srijemskim s posebnim naglaskom na manifestaciju „Hrvatska književna Pano-nija”, koja se već osmu godinu zaredom održava u Budimpešti. Predstavila je i nakladničku djelatnost Croatice: tjednik „Hrvatski glasnik”, godišnjak „Hrvatski kalendar”, najtiražnije izdanje Croatice.

Sudionici programa „Od Matoša, preko Benešića do Gardaša i dalje...”.

U sklopu programa izabrane Matoševe tekstove nadahnuto je čitao dramski umjetnik Darko Milas.

Istoga dana navečer svečanom akademijom proslavljena je 125. obljetnica DHK-a te su dodijeljene nagrade Dana hrvatske knjige.

Izvor: DHK

BUDIMPEŠTA/ĐUR – Kako navodi Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj na svojoj Facebook stranici, 29. travnja hrvatski veleposlanik Mladen Andrić boravio je u Đuru na poziv gradonačelnika Bencea Pintér. U srdačnom i otvorenom razgovoru – kojem su se pridružili i član Gradskog vijeća dr. László Richárd Nagy, savjetnica za međunarodne odnose Orsolya Gyarmathy te diplomatska savjetnica Marina Sikora – razgovaralo se o mogućnostima unapređenja prekogranične povezanosti i suradnje uz konkretne gospodarske, prometne, obrazovne i kulturne projekte.

Hrvatski glasnik podsjeća da je na izborima za mjesne i narodnosne samouprave 9. lipnja 2024. godine u mjesnom registru grada Đura bilo evidentirano 27 hrvatskih birača. Kandidirala su se tri kandidata – svi u ime Udruge Hrvati – Horvátok. Ždrijebom je utvrđen redoslijed kandidata na pojedinačnoj listi. Na izbore je izišao 21 birač (77,78 %), a tri su glasačka listića bila nevažeća. Kandidati i broj osvojenih glasova: Anna Egresits – 13 glasova, Anna Murányiné Osztrótsits – 9 glasova, András Viktor Tarlós – 9 glasova. Broj glasova za listu Hrvatske samouprave Đursko-mošonsko-šopronske županije: DGHU – 10; UHH – 6. Broj glasova za državne liste: Društvo Gradišćanskih Hrvatov u Ugarskoj – 7; Udruga Hrvati – Horvátok – 10.

Veleposlanik Andrić i gradonačelnik Pintér

U Đuru djeluje tročlano predstavničko tijelo Hrvatske samouprave grada Đura. Predsjednik je András Viktor Tarlós, zamjenica predsjednika Anna Murányiné Osztrótsits, a članica Anna Egresits.

BPB • Foto: Facebook

KRLEŽA U ZAGREBU

U Mađarskom kulturnom centru – Institutu Liszt 3. travnja predstavila se Hrvatska gimnazija „Miroslav Krleža” iz Pečuha. Škola je pripremila bogat program koji je posjetitelje inspirirao i zabavio, a ujedno prikazao kako se u Mađarskoj njeguju hrvatski jezik, tradicija i kultura.

Ispred Mađarskog kulturnog centra – Instituta Liszt

Nazočne je u ulozi domaćina pozdravila ravnateljica Instituta Liszt Anna Mladenovics, a među publikom bili su veleposlanik Mađarske u Republici Hrvatskoj Csaba Demcsák te predsjednik HDS-a Ivan Guban. O školi je prezentaciju održala ravnateljica škole Janja Živković Mandić.

Dio sudionika programa

Potom je uslijedio program talentiranih učenika – od zbora preko plesa do glazbenih nastupa. Osim toga prikazana je i videoprezentacija o svakodnevnom životu u školi i raznim drugim događanjima.

Tijekom večeri posjetitelji su mogli uživati i u premijeri školske himne koju je skladao i u toj prigodi izveo Željko Krušlin Kruška na tekst Zorana Marjanovića. Izveden je i interaktivni *flashmob* u kojem su učenici pokazali kako se možemo brinuti o okolišu – uz ples i performans pozvali su nazočne da se priključe misiji održivosti u okviru Zelenog posta.

Na samom kraju priređena je zakuska s naglaskom na zdravu i održivu prehranu, sve u skladu s temom Zelenog posta.

Dvodnevni boravak u Zagrebu djelatnici i učenici Gimnazije Miroslava Krleže iskoristili su i za posjet zagrebačkoj Gimnaziji Marul, s kojom su nedavno uspostavljene prijateljske veze.

Branka Pavić Blažetin

V. DAN PLESA – PEČUH

V. Dan plesa – Pečuh / Plesni karneval / Ples za mir održan je 3. svibnja u središtu grada Pečuha s brojnim izvođačima. Ovo šaroliko i veselo događanje – Plesni karneval – na kojem se osim uživanja u plesu i poticanja na ples plesalo i za ljubav i mir, privuklo je brojne znatiželjnike. Dvadeset i četiri pečuška plesna ansambla predstavila su se na trima gradskim trgovima: Széchenyi, Színház i Jókai. Događanje je završeno meditativnom glazbom Zoltána Lantosa i meditacijom za mir koju je vodio dr. Ernő Ditrlich. Festival je održan u organizaciji Centra za kulturu grada Pečuha, a na njemu je između ostalih nastupio i Folkorni ansambl „Baranja” iz Pečuha u tri navrata.

BAJA – U povodu Svjetskog dana plesa 25. travnja u organizaciji Plesnog kruga „Šugavica” u Baji priređena je plesničica uz brojne članove i ljubitelje narodnog plesa. Za dobro raspoloženje u Bačkoj palači kulture pobrinuo se dušnočki orkestar „Zabavna industrija”.

ZAGREB – Izložba Etnografskog muzeja u Budimpešti i Etnografskog muzeja u Zagrebu „Parovi stolica” / „Chair pairs” ostvarena je u okviru nastavka međunarodne suradnje Etnografskog muzeja u Zagrebu s Etnografskim muzejom u Budimpešti. Izložba je dostupna javnosti u Etnografskom muzeju u Zagrebu od 24. travnja do 15. lipnja. Polazište izložbe „Parovi stolica” čini namještaj za sjedenje, predmeti za sjedenje, stolice i stolci bez naslona iz Zbirke namještaja Etnografskog muzeja u Budimpešti koja je inspirirala dizajn suvremenih stolica arhitektonskog studija Architecture Uncomfortable Workshop. Izložba stvara poveznicu, dijalog i kreativni mentalni prostor između predmeta u zbirci i njihovih suvremenih adaptacija te promišlja o kreativnosti, izradi i načinu uporabe tog i danas vrlo bitnog predmeta. Zajedničkom izložbom dopunjuju se predmeti iz obaju fundusa te se stvaraju nove korelacije i parovi.

Sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije

Poziv za prijedloge za županijsku nagradu „Ivan Antunović” za bačke Hrvate

U utorak 1. travnja 2025. u prostorijama Kulturnog centra bačkih Hrvata održana je redovita sjednica Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije. Uz šest od sedam vijećnika županijske samouprave sjednici su nazočili stalno pozvani županijski bilježnik Nikola Svirčević i županijska referentica Orsolya Papp.

Prije javne održana je i zatvorena sjednica na kojoj je prihvaćen prijedlog za odličje Samouprave Bačko-kiškunske županije. Kako doznajemo, za županijsko odličje predložen je Franjo Anišić, bivši dugogodišnji predsjednik Hrvatske samouprave Bačina i županijski vijećnik.

Nakon prihvatanja dnevnog reda predsjednik Joso Šibalin već po običaju izvijestio je nazočne o događanjima i priredbama iz-

Predsjednik Joso Šibalin i županijski vijećnici

Marija Ivo (Kalača), županijski bilježnik
Nikola Svirčević i referentica Orsolya Papp

Predsjednici hrvatskih samouprava
Martin Kubatov (Gara) i Teza Balažić (Kačmar)

među dviju sjednica. Uz tradicionalna prela među ostalim posebno je istaknuo promocije Hrvatskog katoličkog kalendara 2025. i Hrvatskog kalendara 2025. te Maškare u Baji koje su, prema njegovim riječima, ove godine okupile sudionike bačkih Hrvata iz Baje i gotovo svih hrvatskih naselja, KUD-ove, orkestre, škole i udruge.

U okviru prvoga dnevnog reda usvojena je odluka o izmjenama odluke o utemeljenju Nagrade „Ivan Antunović” za bačke Hrvate koja će se, uz dodjelu spomenice i plakete s likom biskupa Antunovića, svake godine svečano uručiti na Županijskoj berbenoj svečanosti (ove godine u rackom hrvatskom naselju Dušnok). Ujedno je upućen i poziv za dostavljanje prijedloga za županijsku nagradu „Ivan Antunović”, najkasnije 30. travnja 2025. godine.

U nastavku sjednice raspravljalo se o pristiglim molbama mjesnih hrvatskih samouprava za programe koji će se ostvariti u suorganizaciji i uz supotporu županijske hrvatske samouprave: 270 000 forinti za Državni hrvatski kulturni i gastronomski dan u Gari (10. svibnja), 300 000 forinti za Državni hrvatski tamburaški festival u Gari (10. svibnja), 130 000 forinti za Županijski susret hrvatskih učenika u Bačinu (23. svibnja), 130 000 forinti za Markovo na Vancagi u Baji (17. svibnja) i 260 000 forinti za Županijsko natjecanje hrvatskih ribiča u Kačmaru (31. svibnja), koje će se ostvariti u suorganizaciji s Hrvatskom samoupravom Bikića. Osim toga usvojene su i odluke o potpori od 150 000 forinti za Spomendan učitelja tambure Jose Ribara u Baškutu (25. svibnja) i potpori od 150 000 forinti za Hr-

vatsku kulturnu večer u Santovu u organizaciji Državne udruge šokačkih Hrvata (18. listopada).

Županijska samouprava predat će prijave na natječe za Županijsku berbenju svečanost u Dušnok (4. listopada) i za tri priredbe hrvatskih programa za djecu. U suradnji s Kulturnim centrom bačkih Hrvata natjecat će se i za potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH.

Nakon sjednice u Kulturnom centru bačkih Hrvata okupili su se predsjednici hrvatskih samouprava koji su svojim potpisom potvrdili ugovor o suradnji hrvatskih samouprava Bačko-kiškunske županije. Na temelju toga ugovora županijska hrvatska samouprava predat će molbu za godišnju potporu Hrvatske državne samouprave.

S. B.

OPRAŠTANJE KRLEŽINIH MATURANATA

U Hrvatskom vrtiću, osnovnoj školi, gimnaziji i učeničkom domu Miroslava Krleže 30. travnja upriličena je svečanost opraštanja učenika 12. razreda od škole. Njih devetnaestero ispratili su razrednik Gábor Attila Gáspár i dorazrednica Ana-Rea Jeđud na posljednjem satu. Uputili su im svoje savjete i želje da postignu što bolji uspjeh na pismenim i usmenim maturalnim ispitima.

Svečanosti su nazočili brojni uzvanici, među njima i generalni konzul Drago Horvat te predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan. Ravnateljica škole Janja Živković Mandić riječima poticaja i pohvale te osobnim opisom svakog maturanta pojedinačno dočarala je obiteljsku atmosferu koja odlikuje školu Miroslava Krleže.

Dodijeljene su i nagrade najistaknutijim učenicima. Ovogodišnju Krležinu nagradu odlukom nastavnčkog zbora dobio je maturant Mirko Ivanković, koji je svih 12 godina svojeg osnovnoškolskog i srednjoškolskog obrazovanja proveo u školi Miroslava Krleže.

Nakon godina provedenih u svojoj *alma mater* maturanti su spremni zakoračiti u veliki život, ponosno noseći sa sobom ljubav prema hrvatskom jeziku i identitetu. Na putu prema ostvarenju snova neka ih prate znanje, upornost i vrijednosti koje su usvojili. I kad se svijet pred njima otvori, neka znaju da se uvijek mogu vratiti – u krilo škole koja ih je odgajala, podržavala i vjerovala u njih.

U svojem govoru ravnateljica Živković Mandić rekla je:

„Kada sam davne 1987. godine stajala ovdje kao maturantica prve generacije naše gimnazije, nisam ni slutila da ću za mnogo godina upravo ja držati svečani govor nekim novim maturantima, među kojima će biti i djece mojih razrednih prijatelja i prijateljica. Veliki krug vremena sad nam se pokazuje u svoj svojoj opipljivosti: kao da je bilo jučer kad smo mi sami stajali ovdje, puni nade,

pitanja i snova – a danas stoje oni koji se spremaju vinuti u visine na vlastitome putu. U velikom vrtlogu vremena osjećam kao da je sada sagrađen nevidljiv most između prošlosti i sadašnjosti. Jedna generacija predaje štafetu sljedećoj. Nekada smo i mi krenuli s ovog mjesta, a sada u vama vidimo nastavak. Naša priča živi u vama. I u ovoj priči nalazi se sve ono što su vam roditelji dali kao životne smjernice: vjera, izdržljivost, poštovanje korijena, snaga ljudske riječi, ljubav koja čuva zajedništvo.

Ponesite sa sobom sve ono što ste ovdje naučili cijeniti kao prave vrijednosti: poštovanje prema znanju, ljubav prema istini, mudrost riječi i tišine, snagu prijateljstva, radost zajedničkog rada i vjernost svom podrijetlu i svojoj hrvatskoj zajednici.

Put koji je pred vama nudi bezbroj mogućnosti. Na njemu će biti prepreka, ali i čuda. Usudite se sanjati, usudite se zakoračiti na nove staze, ali nikada ne zaboravite: samo stablo čiji su korijeni jaki može širiti svoje grane i rasti visoko. Vi ste ovdje, u Hrvatskoj gimnaziji Miroslava Krleže, dobili čvrste temelje i jake korijene: znanje, tradiciju, zajedništvo i identitet koji će vas čuvati na životnim putovima, kamo vas god život odveo.“

Branka Pavić Blažetin

„...Teplo gnjazdo, mili Dom, vieran ostat bit ću tvom...!“

Dana 27. travnja, na rođendan koljnofskog pjesnika i kantora Mate Šinkovića (Koljnof, 27. travnja 1927. – Šopron, 24. prosinca 1972.), načelnik Koljnofa Matija Firtl sa zastupnicom mjesne samouprave Koljnofa Ágnes Sárközi i župnikom Koljnofa Gáborom Szarkom položio je u nazočnosti okupljenih mještana vijence sjećanja kod spomen-ploče postavljene u čast Mate Šinkovića na zidu koljnofske zavjetne crkve. Spomen-ploču u povodu 80. obljetnice rođenja Mate Šinkovića, 2007. godine, postavila je koljnofska Osnovna škola Mihovila Nakovića.

Mate Šinković Capa poznati je pjesnik gradišćanskih Hrvata i Koljnofa. Pisao je na hrvatskom jeziku, idiomu gradišćanskih Hrvata. Inspiraciju za mnoge svoje pjesme pronašao je u okolici rodnoga sela, u duhu

Okupljeni Koljnofčani

mjesnog govora i ljudi, te na brijegu Gora iznad Koljnofa na kojem su koljnofski Hrvati stoljećima imali vinograde. Kućica na Gori dobila je ime po njemu, pa se zove Matina

kuća i do danas je jedan od zaštitnih znakova Koljnofa. Njegova posmrtno objavljena zbirka pjesama nosi naslov „Na našoj Gori“.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Facebook

HARKANJ – Već nekoliko godina zaredom Hrvati i Nijemci koji žive u Harkanju organiziraju zajedničku priredbu pod geslom „Šaroliki Harkanj“. Ove godine ta je priredba održana 3. svibnja u harkanjskom Domu kulture. Ulaz je bio besplatan za sve posjetitelje, a među sudionicima kulturnog programa bili su KUD „Vila Velebita“ iz Požege, čuvari tradicije „Junge Hipster“ iz Himesháza, a za balsku atmosferu (plesaćnicu) brinuli su se svirači Krisztián Auth, Tamás Bozsánovics i Vjekoslav Filákovity. Potporu održavanju priredbe pružili su, među ostalima, Hrvatska samouprava Harkanja, Njemačka samouprava Harkanja, Savez njemačkih samouprava Baranjske županije, harkanjski Dom kulture i Sportski centar te Knjižnica grada Harkanja „József Kiss“.

Foto: Zoltán Czene

TRENUTAK ZA PJESMU

Na našoj Gori

Stojim na Gori i gledam krajinu
pod kum su kosili nezdavno još travu.
Va lipa krajina stoper je sad cvala,
i voj lipoj gori korunu je dala.
Jedan uz drugoga kot vojaki – vinogradi,
ki su letos čuda grojza rodit dali.
Ovde, onde jedna ušušena briska,
malo ji je bilo zato nas ne stiska.
V nebo kaže strašno orihovo kiće,
od koga sad spadje sedmerasto lišće.
Plug diboko riže brazde ino grude,
da nam k letu kruha ništo veće bude.
Na vrdirskoj kući jedna sraka kara.
oh ti lipa Gora, kako si ur stara.
Vidim da sad gonu krave domon s paše,
na šopronski brigi sunce črljeno jaše.
Delači po ciesti trudno koracadu,
kad konac nastane jesenskom danu.
Ure slabo biju kaj dalekom turmu,
sova se jur javlja, a mačkice durmu.
Mrzli zrak poteže i magla se brodi,
prebližna noćica veli sad ur hodi.

Mate Šinković

Publikacija „Mađarski književni spomenici od Alpa do Jadrana” predstavljena u Croatici

U medijskoj dvorani Neprofitnog društva za kulturnu, informativnu i izdavačku djelatnost „Croatica” 23. travnja 2025. predstavljeno je trojezično izdanje „Mađarski književni spomenici od Alpa do Jadrana” (na hrvatskom, mađarskom i slovenskom jeziku).

Nakon uvodnog govora ravnateljice Croati-ce Timee Šakan-Škrin, koja je posebno pozdravila glasnogovornicu slovenske manjine u Mađarskoj Eriku Köles Kiss i direktoricu HTZ-a Ivanu Herceg, počelo je predstavljanje izdanja. Svojevrsnu dvojezičnu hrvatsko-mađarsku virtualnu literaturu popraćenu kvizom vodili su lektori Gabriella Kiss i Tamás Kruzslíc.

Sama ideja da se stvori brošura u kojoj će biti predstavljeni mađarski pisci koji su svojedobno boravili i djelovali na području Hrvatske i Slovenije stigla je od lektora za mađarski jezik na Odsjeku za komparativnu i opću lingvistiku Sveučilišta u Ljubljani Tamása Kruzslicza. On je to kao prijedlog za suradnju i zajednički projekt predložio lektorici na Katedri za hungarologiju Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu Gabrielli Kiss te su oni sa svojim studentima glavni protagonisti stvaranja ove publikacije.

Predstavljanje je zaokruženo kvizom u kojem su sudjelovali svi prisutni podijeljeni u tročlane natjecateljske skupine. Pokušavali su odgovoriti na pitanja o književnosti, povijesti, slikarstvu mađarskih autora koji se vežu uz hrvatski i slovenski teritorij. Bile su dvije pobjedničke ekipe – jedna predvođena iskusnim kvizašem Milanom Kovácsom i druga predvođena Dinkom Šokčevićem. Događanje je završilo uz druženje i domjenak.

Publikacija predstavlja mjesta u Hrvatskoj i Sloveniji u kojima se mogu pronaći književno-umjetnički spomenici povezani s poznatim Mađarima, ponajprije književnicima i pjesnicima. Na zamišljenom putovanju koje vodi od Maribora (u podnožju Alpa) obalom Jadrana od Pirana do Dubrovnika i potom na sjever prema Zagrebu i sve do Čakovca čitatelje čeka 18 lokaliteta na kojima se mogu upoznati s mnogim zanimljivostima i spomenicima povezanim s mađarskom kulturom.

Tijekom izrade publikacije provedeno je temeljito terensko istraživanje, urednici su nastojali prikupiti i provjeriti sve dostupne podatke kako bi publikacija u vrijeme objavljivanja bila što informativnija i aktualnija. U mađarskim tekstovima kraj imena mjesta koja se upotrebljavaju na mađarskom u zagradaama stoje hrvatski i slovenski ekvivalenti. U snalaženju čitateljima pomaže

zemljopisna karta s unutrašnje strane korica te kazalo imena mjesta na kraju publikacije. Na kraju knjižice također se nalaze popisi literature i izvori ilustracija.

Nakladnik je knjige Molilla Könyv, a jedan od glavnih sponzora HTZ iz Mađarske te Agencija za kulturu Petőfi. Sastavili su je Manuela Drevenšek, Gabriella Kiss, Tamás Kruzslíc, Veronika Lisjak, Aleksa Martino-

vić, Mihaela Modic, Martina Poznić, Vito Radiković, Tina Raj, Jelena Skomrak, Fran Starčević. Uredili su je Gabriella Kiss i Tamás Kruzslíc, grafički je urednik Boris Dundović, za stručnu lekturu zaslužna je Franciska Čurković-Major, lekturu mađarskog teksta potpisuje Ilona Molnár, lekturu hrvatskog teksta Kristina Katalinić, a lekturu slovenskog teksta Blaž Božič.

Kršul

Izložba u Hrvatskom klubu Augusta Šenoe

U organizaciji Hrvatskog kluba Augusta Šenoe u Mini galeriji kluba 25. travnja otvorena je izložba radova likovne umjetnice hrvatskih korijena Estere Šarkić pod nazivom „Rijedak trenutak”. Izložbu je otvorio glavni urednik magazina „Hetedhéthatár” Attila Komlós, a svečano događanje glazbom je popratio mohački orkestar „Radost”.

Bogatstvo...

Zbor iz Fičehaza

10. Međunarodni festival folklora i modernog plesa u Budimpešti

Deseti Međunarodni festival folklora i modernog plesa održan je 22. ožujka u Centru za kulturu Ferencvaroš u Budimpešti. Velik broj posjetitelja iz Mađarske i inozemstva pokazao je svoje vještine, tradiciju, glazbu, plesove, pjesme.

Koncert je otvorio nastup KUD-a „Dučec” iz Hrvatske uz dvije pjesme i plesove iz Posavine. Program se nastavio nastupom dječjeg ansambla KUD-a „Dukat” iz Stare Pazove, koji je predstavio igre iz Šumadije i Pomoravlja. Izmjenjivali su se gosti iz Srbije i Hrvatske, publika je uživala u izvedbama KUD-a „Radovi” i tradicionalnom izvornom folkloru iz Dalmacije. KUD „Široka kula” izveo je izvorne pjesme i plesove iz Like. Domaćin iz Mađarske, KUD „Taban”, predstavio se Igrama iz Mačve koje je izvela skupina mladih toga ansambla. Na kraju programa KUD „Mladost” iz Hrvatske izveo je dječje igre, plesove i pjesme iz Moslavine te koreografiju „Pod narančom”, plesove iz Međimurja. Dragan Petković, vlasnik

KUD „Široka kula”

KUD „Mladost”

Festinfra i organizator festivala, surađuje s otprilike pedeset tisuća ljudi. Ovaj put uspjeli su dovesti skupinu Moderni ples.

Jutro je bilo rezervirano za plesne skupine iz Rumunjske, Bugarske, Srbije, Hrvatske, a večer za folklorne skupine festivala.

„Kao glavni organizator sretan sam što je festival tako dobro prihvaćen i posjećen. Moje je srce puno. To radimo već 17 godina. Tijekom cijele godine bili smo u kontaktu s izvođačima, određivali tko će gdje igrati. KUD-ovi ‘Taban’ i ‘Dukat’ došli su na jubilej. Svrha je ovih festivala očuvanje kulture i običaja koje narodi posjeduju, ali, naravno, također je važno i druženje. Skupine nije lako privući jer postoje neki drugi festivali koji su besplatni. Mi nudimo hotelski smještaj, gradske vodiče, vožnju brodom, večeru u čardi. Ovaj put bilo je fantastično, dvorana je bila puna, vraćamo se ponovno 29. studenoga”, izjavio je organizator Dragan Petković.

Kršul • Facebook

ZADAR/BUDIMPEŠTA – Učenici i nastavnici Osnovne škole „Kruno Krstić” iz Zadra u sklopu boravka u Budimpešti i suradnje s Dvojezičnom englesko-mađarskom i njemačko-mađarskom osnovnom školom Terézváros u VI. okrugu 7. travnja posjetili su Veleposlanstvo Republike Hrvatske u Mađarskoj. Posjet je dio međunarodnog projekta CHAT (Croatian Hungarian Alliance Team). Učenike i nastavnike primio je veleposlanik Mladen Andrić sa suradnicima. Dvije škole surađuju od 30. lipnja 2015. na temelju Sporazuma o promicanju prijateljstva i suradnje gradova Zadra i Terézvárosa. Dva puta godišnje orga-

niziraju razmjenu učenika i nastavnika te provode zajedničke programe i kampove. Svake godine 22 učenika i tri profesore iz svake škole provode po tjedan dana u Zadru odnosno u Budimpešti. Ciljevi su kampova višestruki: njegovanje prijateljskih odnosa, upoznavanje kultura druge zemlje, uspostavljanje odnosa s vršnjacima te uporaba engleskog jezika kao posredničkog jezika, čime se potiče razvoj jezičnih kompetencija učenika. Kampovi su vrijedna prilika i za nastavnike jer proširuju svoje metode rada novim iskustvima.

Izvor: Veleposlanstvo RH u Mađarskoj

„Hrvatski kalendar 2025.“ predstavljen u Nardi

U Nardi je 10. travnja u Kulturnom domu predstavljen „Hrvatski kalendar 2025.“ u organizaciji Hrvatske samouprave Narde. Kalendar su predstavile njegova urednica Branka Pavić Blažetin i ravnateljica Croatice Timea Šakan-Škrilin, koja je govorila i o drugim novijim izdanjima Croatice. Nazočne je u ime Hrvatske samouprave Narde pozdravio zastupnik Šándor Horvat.

Urednica Hrvatskog kalendara 2025. i glavna urednica Hrvatskog glasnika, tjednika Hrvata u Mađarskoj, Branka Pavić Blažetin istaknula je teme koje čine sadržaj ovogodišnjeg izdanja. Među njima je posebno izdvojila prikaz dvojezične knjige Nardanke Kristine Glavanić „A magyarországi horvátok színjátszása – Kazališni život Hrvata u Mađarskoj“, predstavljen u poglavlju „Hrvatska knjiga“.

Urednica Hrvatskog kalendara 2025. Branka Pavić Blažetin u svojem je uvodniku pod naslovom „Jazik je domovina, teritorij, znamen i znak“ istaknula važnost jezika kroz prizmu kolektivnog sjećanja: „Kolektivno sjećanje i kultura pamćenja važni su elementi formiranja zajedništva. Nas okuplja naš materinski hrvatski jezik, ljudi koji su se i u teškim vremenima isticali žrtvom kako bi ga očuvali. Jezik je naš kolektivni identitet i naša kultura pamćenja koju trebamo, on je naša sloboda.“

Prisutni su mogli doznati štošta o brojnim temama, zanimljivostima koje krije Hrvatski kalendar 2025. u svojim 11 poglavlja. U kalendariju se nalaze muzejske fotografije koje prikazuju Hrvate iz Brlobaša, Martinača, Starina, Potonje, Lukovišća.

Govoreći o poglavlju „Ljudi i krajevi“, urednica Pavić Blažetin otkrila je jednu od priča, „Od Petrova Sela preko Zalaegersze-

Ženski pjevački zbor „Lastavica“

ga i Pečuha do Rima – Márk Szabó-Haklits“, koja govori o odličašu iz dvojezične hrvatsko-mađarske škole u Petrovu Selu koji je već godinama ime u košarkaškim krugovima iako ima svega trinaest godina. On upravo u Rimu pohađa košarkašku akademiju Stella Azzurra.

Urednica je posebno zahvalila načelnici Narde Kristini Glavanić i Ženskom pjevačkom zboru „Lastavica“ iz Narde, koji je doprinio uspješnom predstavljanju kalendara te omogućio druženje okupljenih oko hrvatske knjige u Nardi. Kako je rekla Branka Pavić Blažetin, mali je naš rod, ali je veliki roj. „Mi pišemo na hrvatskom jeziku, za Hrvate u Mađarskoj, a ako itko zna čitati i razumjeti ono što smo napisali, to ste upravo vi koji ste danas ovdje

s nama. Počastili ste nas svojom nazočnošću. Zato smo danas ovdje, na pravom mjestu, da vam predstavimo Hrvatski kalendar, našu izdavačku kuću i tjednik Hrvata u Mađarskoj. I da vas pozovemo na suradnju. Suradnju u jačanju zajedničkog cilja – očuvanja hrvatskog jezika, pisma i kulture, u kojemu je svatko od nas podjednako važan.“

Predsjednica Hrvatske samouprave Narde Ildikó Bosits Pollák i njezina zamjenica Dóra Németh-Kolnhofer, zastupnica gospođa Gábora Békésija, koja je i voditeljica Ženskog pjevačkog zbora „Lastavica“, zastupnici Šándor Horvat i Mária Bernadett Száraz-Kozma uz načelnicu Kristinu Glavanić bili su domaćini za poželjeti. Hvala im!

Branka Pavić Blažetin

Sвета миса и крижни пут у Нарди

Župi Vaskeresztes pripadaju i hrvatska sela u Željeznoj županiji: Narda i Mala Narda. Narda je filijala Uzvišenja Svetog Križa, a Kisnarda (odnosno Mala Narda) filijala Žalosne Gospe.

Okupljeni vjernici

Svete mise služe se dvojezično, a naši Hrvati mole i pjevaju na svojem materinskom jeziku. Župnik je Balázs Bóka. Snimke sam načinila na svetoj misi održanoj 10. travnja.

Svete mise u Nardi tijekom ljetnih mjeseci održavaju se svakog drugog ponedjeljka u 17 sati i svakog petka u 17 sati te nedjeljom, osim posljednje nedjelje u mjesecu. U zimskom razdoblju mise ponedjeljkom i petkom počinju u 16 sati.

Svake prve nedjelje u mjesecu sveta je misa na mađarskom jeziku, a druge se nedjelje služi na hrvatskom jeziku. Jedanput mjesečno sveta misa u potpunosti se služi na hrvatskom jeziku – tad počinje u 9:30, a ne u uobičajenom terminu u 11 sati.

U dekanatu Ják Sambotelske biskupije nalaze se brojna naselja s hrvatskim stanovništvom – među njima Narda, Gornji Čatar, Petrovo Selo i Hrvatske Šice.

Branka Pavić Blažetin

Međunarodni dan plesa – Čuvanje identiteta u Barči

Za Hrvate u Mađarskoj ples nije samo umjetnost – on je način života, izraz pripadnosti i neizostavan dio kulturnog identiteta. Narodni plesovi sa svojim prepoznatljivim koracima, melodijama i nošnjama predstavljaju most između prošlosti i sadašnjosti. Oni čuvaju postojanost i tradiciju te se prenose s generacije na generaciju poput najdragocjenijeg blaga.

Ples je za mnoge obitelji poput „dikina oka” – dragocjenost koja se njeguje s ljubavlju i ponosom. Kroz svaki pokret, svaki takt tamburice ili pjevnu riječ živi priča naroda i zajednice koja zna tko je i odakle dolazi. U folkloru Hrvati u Mađarskoj nalaze snagu zajedništva, radost susreta i ponos na svoje korijene.

U Barči je Svjetski dan plesa obilježen u velikom stilu. Na gradskoj pozornici nastupili su učenici barčanskih škola – od najmlađih do gimnazijalaca – umjetničke skupine i udruge koje njeguju tradiciju kako bi pokazali raznolikost plesa i njegovu moć povezivanja zajednice.

Nastupili su: učenici 1. do 3. razreda ustanove Szivárvány EGYMI, učenici 3. ra-

Naše Hrvatice u kolu

Podravski svirci

zreda Osnovne škole „Arany János”, učenici 4. razreda Osnovne škole „Deák Ferenc”, polaznici Osnovne umjetničke škole Kapronczai, učenici Strukovne škole Kaposvári SZC s autentičnim romskim plesovima, mažoret skupina Vénusz.

Slijedili su folklorni nastupi svih skupina ansambla Boróka, potom skupina Örömtánc, a na kraju je nastupio KUD „Podravina” – Hrvatska udruga za čuvanje tradicije, koja već 19 godina čuva i prenosi pjesme, plesove i običaje podravskih Hrvata. I ovoga puta pod vodstvom Vesne Velin i uz glazbenu pratnju sastava Misija izveli su svoj program te na kraju pozvali publiku na zajednički ples.

*Branka Pavić Blažetin
Izvor: Grad Barča (Facebook)*

VILLÁNY – U Villányu je 4. travnja održano zasjedanje mađarsko-hrvatske radne skupine za promet između Hrvatske i Mađarske. Sastanku su nazočili predstavnici nadležnih ministarstava i javnih poduzeća kao i veleposlanici dviju zemalja – Mladen Andrić i Csaba Demcsák. Razgovaralo se o usklađivanju pitanja u vezi s autocestom i ostalim prometnicama. Hrvatska strana izvijestila je da će do kraja lipnja 2025. završiti izgradnju autoceste od Belog Manastira

do mađarske granice. Nakon toga slijede tehnički pregled i izdavanje potrebnih dozvola, a puštanje u promet očekuje se u rujnu 2025. godine. Dvije zemlje započele su i pregovore o sklapanju sporazuma za izgradnju novog mosta kod Barče koji bi prelazio rijeku Dravu. Time bi mađarska autocesta M60 bila povezana s hrvatskom autocestom. Što se tiče povezivanja naselja Sároka i Kneževi Vinogradi (Főherceglak), hrvatska strana izvijestila je da već posjeduje građevin-

sku dozvolu za ostvarivanje projekta. Projekt će se financirati iz programa Interreg, a pripreme za natječaj su u tijeku.

Mala stranica

IV. NARODNOSNI SPORTSKI VIKEND

Narodnosni sportski vikend posebna je i raznolika manifestacija koja učenicima i učiteljima škola različitih nacionalnosti daje priliku za zajedničko bavljenje sportom i stvaranje kulture. Događanje se održalo od 21. do 23. ožujka 2025. u Budimpešti. Vikend nije samo atletsko natjecanje nego i iskustvo zajednice.

Najbolji

Domaćin događanja bio je Slovački dječji vrtić, osnovna škola, srednja škola i učenički dom u Mađarskoj. Nesmetano odvijanje događanja osigurali su sportski tereni, teretane i blagovaonice smještene u središtu grada. Događaju je nazočilo oko 200 ljudi, uključujući učenike i profesore u pratnji, kao i srednjoškolske ekipe ukupno osam nacionalnosti – njemačke, slovačke, hrvatske, rumunjske, srpske i druge ekipe. Djevojke su se natjecale u odbojci, a dečki u nogometu.

Manifestacija je tijekom tri dana ponudila bogat program. Prvog dana, 21. ožujka, učenici su stigli, zauzeli svoj smještaj, a potom je započelo i svečano otvorenje vikenda. Nakon toga uslijedila je prijateljska nogometna utakmica, gdje su na teren izašli djelatnici Državnog tajništva i čelnici narodnosti. Večer je nastavljena izvlačenjem sudionika, gdje su izvučene ekipe iz raznih sportova. Svaka škola predstavila se plesom, tekstovima pjesama i videozapisima koji predstavljaju školu. Mi, učenici Gimnazije Miroslava Krleža, izveli smo školsku himnu, zaplesali i malo pričali o našoj školi. Večer je završila folklornim plesom, kad su se sudionici mogli upoznati s kulturom različitih nacionalnosti.

Slavi se zlato

Drugi dan, 22. ožujka, započeli smo sportskim utakmicama. Odbojkaška ekipa naše škole osvojila je 3. mjesto, a naša nogometna ekipa 1. mjesto. Tijekom dana svi sudionici dobili su ručak. Nakon objave rezultata uslijedila je zajednička večera, a zatim su sudionici krenuli na krstarenje Dunavom kako bi stekli još više zajedničkog iskustva.

I djevojke su opravdale svoj nastup

Narodnosni sportski vikend nije samo sportsko natjecanje nego i jedinstvena prilika da se učenici različitih nacionalnosti susretnu, razgovaraju i zajedno uživaju u sportskim i kulturnim iskustvima. Vrijednosti koje sport prenosi – kao što su timski rad, poštenje i poštovanje rezultata – pridonose tomu da mladi izgrade bliske odnose. Događanje također pruža priliku za predstavljanje i dijeljenje kultura različitih nacionalnosti, promičući tako kulturnu raznolikost i skladan suživot.

Osim toga, Narodnosni sportski vikend pomaže sudionicima da postanu ne samo sportaši nego i kulturno osjetljivi ljudi koji cijene druge kulture.

Fanni Burány, 10. razred

STRUČNA SURADNJA KERESTURSKE ŠKOLE

Hrvatska osnovna škola „Nikola Zrinski” iz Kerestura surađuje s mnogim osnovnoškolskim ustanovama iz Hrvatske. Prva ustanova s kojom je započela suradnju bila je Osnovna škola Jože Horvata iz Kotoribe, a zatim je uspostavljena i suradnja s Osnovnom školom Draškovec i Osnovnom školom Retkovec iz Zagreba. Susreti se organiziraju više puta godišnje. U sklopu suradnje još sredinom travnja (15. travnja) svi su partneri gostovali na stručnom usavršavanju i na radionici o pomurskim pisanicama u Osnovnoj školi „Nikola Zrinski”. Profesorice iz retkovečke ustanove Zrinka Katalinić i Mirella Bohm održale su metodički sat za hrvatske učitelje iz pomurskih škola na temu „Integrirani sat književnosti i izražavanja uz primjenu dramskih tehnika”.

Osnovna škola Retkovec s keresturskom je školom uspostavila suradnju posredstvom Odjela za kroatologiju Fakulteta hrvatskih studija Sveučilišta u Zagrebu. Ravnatelj retkovečke ustanove Jako Šuker odmah je bio otvoren za suradnju jer je smatrao kako Hrvatima izvan Hrvatske treba pomoći u očuvanju materinske riječi i hrvatske kulture. Prema njegovu mišljenju druženje djece i nastavnika iz različitih zemalja uvijek je prilika za razvijanje međusobnog prihvaćanja, građenja tolerancije i razmjenjivanja iskustava. Ondašnja ravnateljica keresturske škole Anica Kovač vrlo se radovala suradnji, kao i sadašnja ravnateljica Beata Herman. Ona smatra da druženje djece i nastavnika uvijek doprinosi učenju hrvatskog jezika. Naime, u tim se prilikama komunicira samo na hrvatskom jeziku. Ogromna je pomoć i održavanje stručnih seminara na kojima nastavnici hrvatskog jezika dobivaju mnogo pomoći iz metodike poučavanja jezika koje mogu primijeniti u nastavi. Ovaj je put predstavljeno na koliko se načina može obraditi jedna priča, kako se mogu izazvati emocije kod učenika, kako ih se može potaknuti da razgovaraju o svojim doživljajima iz života s pomoću književnog djela...

Na usavršavanju su se uvijek bavale razne dramske metode za učenje jezika

Zahvaljujući suradnji keresturski učenici svake godine imaju mogućnost boraviti u Zagrebu, sudjelovati na satima u retkovečkoj školi i upoznati se sa znamenitostima glavnoga grada, a to je prekrasan doživljaj za keresturske učenike. Profesorica Mirella Bohm prvi je put boravila u keresturskoj školi, no već je poznavala nastavnike koji su boravili u retkovečkoj školi na njezinu oglednom satu.

„Posebno mi je draga ova suradnja. Mi u našoj školi već od petog razreda učimo o nacionalnim manjinama te djeca znaju da u Hrvatskoj postoje nacionalne manjine i da Hrvati žive izvan naših granica, tako da im nije čudno kad učenici iz Kerestura dođu u našu školu. Lako se prijatelje i rado se druže s njima. U našu

školu dolaze djeca iz svih krajeva Hrvatske, imamo učenike i iz inozemstva i vrlo je važno da djecu učimo na prihvaćanje drugih, toleranciju i međusobno poštovanje”, rekla je o svojim iskustvima profesorica Bohm te dodala da je suradnja s Kerestrom posebno vrijedna i za učenike i za nastavnike.

Na usavršavanju su sudjelovali nastavnici iz svih pomurskih škola u kojima se predaje hrvatski jezik, a na radionicu o izradi pomurskih pisanica osim djelatnika i učenika zagrebačke škole stigli su i učenici iz Draškovca odnosno Ivanovca. Suradnja će se nastaviti boravkom keresturske djece u Zagrebu, druženjem na izletu u Pečuhu i filmskom radionicom u Ivanovcu.

Beta

Obilježavanje Dana zavičajnih kuća

Udruga „Kulturno društvo Kerestur” 27. travnja obilježila je Dan zavičajnih kuća u Keresturu. Naime, udruga je još 2020. godine vlastitim sredstvima kupila staru kuću (iz 1932. godine) te ju je dala obnoviti i urediti u zavičajnu kuću. Od tada se u njoj redovito održavaju programi u cilju očuvanja tradicija i običaja pomorskog kraja. Budući da je kuća nazvana Zavičajnom i spomen-kućom keresturskih Hrvata, na taj se dan ujedno održava se i Dan narodnosti. Priredbu svake godine posjeti i počasni građanin Kerestura, umirovljeni rektor sambotetskog fakulteta prof. dr. Karlo Gadanji, koji je i materijalno pomogao ostvarenje zavičajne kuće. Profesor Gadanji na hrvatskom se jeziku obratio okupljenima i molio mještane da čuvaju hrvatsku riječ i hrvatsku kulturu. Predsjedni-

ca udruge Erzsébet Deák Kovács pozdravila je sve goste priredbe i naglasila važnost zavičajnih kuća, koje su svjedoci povijesti jednog naselja, a ujedno je predstavila sadržaj zbirke u zavičajnoj kući.

Zavičajna i spomen-kuća keresturskih Hrvata nakon obnove postala je mjesto okupljanja i obilježavanja blagdana povezanih sa životom pomorskih žitelja. U njoj se predstavljaju običaji povezani s pojedinim blagdanima, a isto tako i nekadašnji radovi u domaćinstvu kao što je lušćenje kukuruza ili stavljanje zimnice, berba grožđa, šaranje pisanica. Na danu zavičajnih kuća priređen je i susret kulturnih skupina koje su se predstavile plesovima i pjesmama. Pomursku hrvatsku kulturu predstavile su članice Pjevačkog zbora „Ružmarin” i fičehaski ženski pjevački zbor.

Beta

Proslava pedesete obljetnice izobrazbe odgajatelja u tadašnjoj Stručnoj srednjoj školi i gimnaziji „Janus Pannonius” u Pečuhu

Ove godine slavimo veoma važnu obljetnicu za nas Hrvate – obilježavamo 50 godina otkako je počela izobrazba odgajatelja u tadašnjoj Stručnoj srednjoj školi i gimnaziji „Janus Pannonius” u Pečuhu. Zahvaljujući bivšim nastavnicama i bivšoj učenicima te škole Andrei Kollar 21. ožujka održana je svečana proslava na kojoj su se okupili bivši nastavnici i mnoge generacije odgajatelja – Hrvati, Nijemci i Mađari. U svečanom programu sve su narodnosti bile zastupljene. U hrvatskom dijelu programa svoj program-čić izveli su mališani Hrvatskog vrtića u Lukovišću na čelu s voditeljicom vrtića Alizom Erdelyi. Samo za ovu priliku formiran je zbor bivših učenica hrvatskog smjera pod imenom Tetice. Ana Filaković, Andrea Kollar, Ruža Mondovics Juhas, Marijana Payrits, Evelin Tarađija i Marijana Balatinac u pratnji Tamburaškog orkestra „Misija” izvele su tri pjesme: „Vesela je Šokadija”, „Kiša pada” i „Tri sam dana kukuruze brala”. Hrvatski dio programa pod naslovom „Tamburicom kroz svijet” završio je koncertom Tamburaškog orkestra „Misija”, čiji su članovi dr. Zoltan Vizvari, Mate Balogh, Grga Maczkó, Marko Šandor i Balint Tóth.

Prisjetimo se malo kako je počela izobrazba hrvatskih odgajatelja, među kojima su neki koji i danas rade u hrvatskim vrtićima. Tako već 35 godina Ana Filaković radi u Santovu, gdje je voditeljica Hrvatskog vrtića, a Ruža Juhas Mondovics također 35 godina radi u aljmaškom hrvatskom vrtiću.

Ministar obrazovanja 1972. godine odredio je uvođenje izobrazbe odgajatelja u srednjim školama. Među prvima se za taj važan zadatak javila Stručna srednja škola i gimnazija „Janus Pannonius” jer je već tad postojao smjer za skrb o djeci u jasticama. Tako se postupno mogla uvesti nastava za odgajatelje. Prvi su put u školskoj godini 1974./1975. primljene osmašice koje su željele učiti za odgajateljice. Početci su bili teški, nije bilo ni udžbenika ni smjernica kako i što da se uči.

S profesorom hrvatskog jezika Đurom Pavićem

Učenice hrvatskog smjera na jubilarnoj proslavi

U starim dokumentima piše: „Cilj nam je: poziv nam je izobrazba takvih odgojiteljica, koje pored toga što dobro govore svoj materinji jezik, vole svoj poziv, koje raspolažu sa jezičnim, pedagoškim i metodičkim znanjem, kako bi odgajale i obrazovale narodnosnu djecu”.

Školske godine 1975./1976. uvedena je narodnosna nastava, prvo za Nijemce, a zatim za Hrvate i Srbe. Godine 1982. čak je radio i samostalni narodnosni razred s 27 učenica. Poslije su oni ponovno spojeni s Mađarima. Nastavu su na „hrvatsko-srpskom” jeziku vodili gostujući predavači. U osamdesetim godinama za nas se brinuo profesor Đuro Pavić, koji nam je predavao hrvatsku književnost i gramatiku, Julija Alaga metodiku, a u hrvatskom vrtiću praksu je vodila Eva Filaković. Nastavu su na hrvatsko-srpskom jeziku vodili su

i gostujući predavači, Mišo Hepp, dr. Ernest Barić, Milica Klaić Tarađija i drugi. Voditeljica Hrvatskog vrtića u Pečuhu tad je bila Marija Bošnjak.

Djevojke su pristizale iz svih županija u kojima žive Hrvati, čak i iz Gradišća i Peštanske županije. Na praksi smo čak bile i u Osijeku u vrtiću Stribor, koji i danas radi.

Srednja škola gajila je vrlo dobre odnose s Bazičnom knjižnicom u Mohaču, mnoge uvjete za nastavu osigurala je baš ta knjižnica. Učenice toga smjera često su boravile u ljetnom čitateljskom kampu u Baru, gdje su pomagale nastavnicima u radu. Pjevački

zbor često je nastupao na školskim i gradskim priredbama. Na državnim natjecanjima jedanput su osvojili zlatnu i tri puta srebrnu diplomu. Obrazovni odjel pečuskoga gradskog savjeta s njemačkom i hrvatsko-srpskom skupinom utemeljio je 1977. godine narodnosni vrtić. Prve naše maturantice već su svoj završni ispit položile u hrvatskom vrtiću u Pečuhu.

Proslava 50. obljetnice bila je lijepa prilika da se prisjetimo svih odgajateljica i učiteljica koje su nesebično predavale i prenosile nam znanje o hrvatskom jeziku. Kako je i na proslavi rečeno, zbog jedne vladine uredbe 1992. godine nažalost više nije pokrenut srednjoškolski razred za odgajateljice iako je potreba velika jer ih je sve manje.

Marijana Balatinac

HRVATSKI VRTIĆ, OSNOVNA ŠKOLA, GIMNAZIJA I UČENIČKI DOM MIROSLAVA KRLEŽE RASPISUJE

NATJEČAJ ZA RADNO MJESTO voditelj/voditeljica financija

Opis poslova

- Obavlja zadatke voditelja financija definirane Uredbom Vlade br. 368/2011. (31.XII.) o provedbi Zakona o državnim financijama. Organizira, usmjerava i nadzire rad financijskog odjela ustanove.
- Obavlja poslove u vezi s izvješćivanjem i dostavom podataka propisanih Uredbom Vlade br. 368/2011. (31.XII.) o provedbi Zakona o državnim financijama i Uredbom br. 4/2013. (11. I.) o računovodstvu državnih financija.
- Obavlja financijske i gospodarske poslove ustanove te ustanova navedenih u sporazumu o obavljanju djelatnosti.

Uvjeti natječaja

- Stručna sprema stečena završetkom preddiplomskog studija (BSc ili BA) vezana uz visoko obrazovanje. Dodatna stručna sprema: ovlašten revizor ili ovlašten knjižovođa za proračunsko računovodstvo (državne financije).

Mjesto rada: 7624 Pečuh, Szigeti út 97.

Rok za podnošenje prijava: 10. 6. 2025. do 16:00 sati

Službeni i cjelokupni javni poziv se može pronaći na internetskoj stranici www.kozszolgallas.gov.hu.

URED HRVATSKE DRŽAVNE SAMOUPRAVE RASPISUJE

NATJEČAJ ZA RADNO MJESTO voditelj/voditeljica financija

Opis poslova

- Obavlja zadatke voditelja financija definirane Uredbom Vlade br. 368/2011. (31.XII.) o provedbi Zakona o državnim financijama. Organizira, usmjerava i nadzire rad financijskog odjela Ureda.
- Obavlja poslove u vezi s izvješćivanjem i dostavom podataka propisanih Uredbom Vlade br. 368/2011. (31.XII.) o provedbi Zakona o državnim financijama i Uredbom br. 4/2013. (11. I.) o računovodstvu državnih financija.
- Obavlja financijske i gospodarske poslove za Ured Hrvatske državne samouprave, Hrvatsku državnu samoupravu i njezine samostalno djelujuće institucije.

Uvjeti natječaja

- Stručna sprema stečena završetkom preddiplomskog studija (BSc ili BA) vezana uz visoko obrazovanje. Dodatna stručna sprema: ovlašten revizor ili ovlašten knjižovođa za proračunsko računovodstvo (državne financije).

Mjesto rada: 7621 Pečuh, Jókai tér 11. A ép. fsz.

Rok za podnošenje prijava: 10. 6. 2025. do 16:00 sati

Službeni i cjelokupni javni poziv se može pronaći na internetskoj stranici www.kozszolgallas.gov.hu.

„Isuse, uzdam se u Tebe”

Nedjelja Božjeg milosrđa i blagoslov mlade pšenice u povodu blagdana sv. Marka u Santovu

Svetkovinu Božjeg milosrđa blagdanom cijele Crkve 2000. godine proglasio je sv. Ivan Pavao II. Svetkovina se slavi u nedjelju nakon Uskrsa, a promovirala ju je poljska redovnica sv. Fustina Kowalska, koju je papa Ivan Pavao II. 30. travnja 2000. godine u Rimu proglasio svetom.

Na Bijelu nedjelju, 27. travnja, santovački župnik vlč. Imre Polyák u povodu blagdana sv. Marka (25. travnja) već po tradiciji uz čitanje evanđelja na početku nedjeljne hrvatske mise blagoslovio je mladu pšenicu, a svoju propovijed posvetio je Božjem milosrđu.

Ispod slike Božjeg milosrđa s natpisom „Isuse, uzdam se u Tebe” postavljene su moći svetaca, između ostalog i sv. Faustine Kowalske.

S. B. Vlč. Imre Polyák blagoslovio je mladu pšenicu